



# “Is er één ambt dat in zijn wezen meer berekend is op vrede?”

Julie Hendrickx

Hoe vergaat het *De Bibliotheekgids* tijdens de jaren veertig? De oorlogsjaren zijn moeilijk te negeren. Overleven was de boodschap! Alle uitgevers moesten hun nieuwe publicaties voor verspreiding voorleggen aan de Duitse Propagandastaffel.

In 1942 werd *De Bibliotheekgids* gestaakt. De bezetter doekte, zogezegd uit papierenood, verschillende literaire tijdschriften op. En dus ook een bibliografisch tijdschrift als *De Boekengids*. Als technisch tijdschrift waren er geen bezwaren voor *De Bibliotheekgids* maar uit solidariteit met *De Boekengids* werd het verschijnen van het verenigingstijdschrift stopgezet. De censuur dreigde trouwens, aldus voorzitter Lode Baeckelmans, onduldbare vormen aan te nemen.

Vrijwel onmiddellijk na het stopzetten van de vijandelikheden in Europa besloot het dagelijks bestuur van de toenmalige Vlaamse Vereniging van Bibliotheecarissen en Bibliotheekbeambten (VVBB) al een algemene bestuursvergadering te beleggen. Het verenigingsleven moest zo snel mogelijk terug voorzien worden van de nodige

daadkracht. Een eerste vergadering vond plaats op 28 juni 1945. Daar werd besloten het verenigingsblad opnieuw uit te geven zodra de papier-toestand genormaliseerd was. Want “We moeten door ons orgaan de wereld tonen dat in het Vlaams Bibliotheekwezen weer nieuw leven is gevangen en dat op de vooravond van betere dagen de jongere generatie bereid staat, in idealisme en offervaardigheid, de taak over te nemen van de oude garde om met eenzelfde volharding de Vereniging naar een andere jubileum te voeren.”

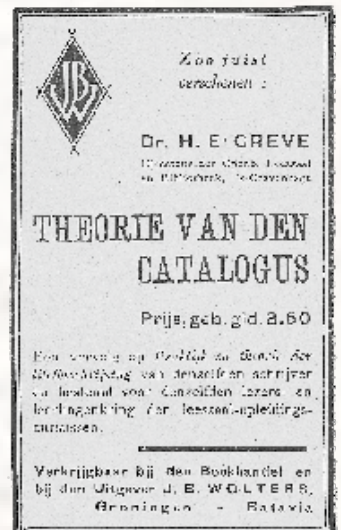
In de zomer van 1946 verscheen er dan ook een nieuwe editie van *De Bibliotheekgids*. Vol goede moed want de vereniging vierde ook zijn 25e jubileum: “Hier zijn we weer! Inderdaad in voortreffelijke conditie. Verjongd, versterkt, gestaald. Er is in de voorbije jaren heel wat gebeurd.

Ontzettende dingen, die een oprecht bibliothecarisgemoed dient te verafschuwen, want is er één ambt, dat in zijn wezen meer berekend is op de vrede en van de vrede leeft? Van de vrede en van 's mensen goedwill.”

Een nummer later gaf Ger Schmook een overzicht van alle getroffen bibliotheken en van het cultureel bezit dat verloren was. In 1940 gingen de universiteitsbibliotheek van Leuven, de stadsbibliotheek en het archief van Oostende en de bibliotheek van Doornik kort na elkaar verloren. Alle drie in één slag. In afwachting van meer specifieke gegevens van alle bibliotheken afzonderlijk zouden er in Vlaanderen 196 bibliotheken zwaar getroffen zijn. Naar schatting gingen er 55.570 boeken verloren. Gebouwen en boeken ondergingen brand, water- en slijkschade, plunderingen, bominslagen, ontruiming, ... collecties geraakten her en der verspreid door uittochten en boeken werden gebruikt als borstwering. Collecties werden ‘gezuiverd’. In Wallonië lagen de cijfers hoger met 298 geteisterde bibliotheken en 130.738 vernietigde boeken.

De goede moed van 1946 werd ook doorgetrokken naar een bescheiden inhoudelijke vernieuwing van *De Bibliotheekgids*. Ger Schmook sprak op de eerste pagina van nieuwste editie van *De Bibliotheekgids* de nood aan een vaktijdschrift uit, dat zich vrijwel uitsluitend zou wijden aan technische problemen en

vakbelangen. Het Nederlandse *Bibliotheekleven* was het voorbeeld. *De Bibliotheekgids* moest vooral de library spirit aanwakkeren! ■



Een advertentie in *De Bibliotheekgids* 1941 nr. 6 (december).

Tijdens de tweede naoorlogse bestuursvergadering in Antwerpen op 9 februari 1946 werd het programma vastgelegd voor de Algemene Ledenvergadering. Die zou plaatsvinden op zaterdag 3 maart, ook in Antwerpen. Naar eigen zeggen beloofde de opkomst schitterend te zijn.

“Maar de mens wikt, en het weer beschikt!” De avond voor de Algemene Ledenvergadering trok er een hevige sneeuwstorm over het land die het verkeer ontregelde en de leden verhinderde om samen te komen in Antwerpen. Voor het bestuur zat er niets anders op dan de vergadering af te gelasten. Alle middelen werden daartoe in het werk gesteld: telefoon, telegraaf en de radio.

Klinkt bekend in de oren?

#### Bibliografie:

- Frans Heymans (red), “Nu van hooger hand...” Vijfenzeventig jaar Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen, Antwerpen, VVBAD, 1996, p-138-149.
- Ger Schmook, *Hier zijn we weer!*, in: *De Bibliotheekgids*, 1946/1-2, p 1-2.
- Ger Schmook, De oorlog en onze bibliotheken, in: *De Bibliotheekgids*, 1946/3-4, p46-47.
- V. Van Den Berghe, Algemene Ledenvergadering te Antwerpen, in: *De Bibliotheekgids*, 1946/1-2, p3-12.



> Zie ook p. 48